

Reconeixement jurídic de la unitat del català

“És importantíssim. És una bona notícia per al País Valencià i per a tota la comunitat lingüística catalana.” Eliseu Climent, president d’Acció Cultural del País Valencià (ACPV) no amaga la seva alegria: “Aquesta sentència dinamita la política del PP sobre la llengua, i en part també la del PSPV en la seua ambigüïtat.” També Antoni Vinyes, membre del Secretariat de la Intersindical Valenciana, expressava la seva satisfacció: “Encarrila la solució del conflicte social per la via del reconeixement del dictamen científic.” Els representants de les dues entitats que s’havien presentat davant del Tribunal Suprem espanyol valoraven en conferència de premsa la sentència publicada aquest 16 de març.

L’origen del contenciós se situa en el 1994: l’aleshores conseller de Cultura

de la Generalitat Valenciana pel PSPV, Joan Romero, elaborava una ordre (del 16 d’agost) per la qual s’homologaven els certificats oficials administratius de coneixements de català amb els del Principat de Catalunya i les Illes Balears i s’establí que el grau superior de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià quedava convalidat amb el títol de Filologia Catalana. Però el 1995 pujava al poder autonòmic el PP d’Eduardo Zaplana. I, acte seguit, el mateix desembre, derogava l’ordre d’homologació.

ACPV i el Sindicat de Treballadors de l’Ensenyament del País Valencià – Intersindical Valenciana (STEPV-IV) interposaren recurs contenciós administratiu per aquesta decisió i el Tribunal Superior de Justícia (TSJ) del País Valencià els va fallar en contra. Però,

mentrestant, hi havia hagut, l’any 1997, una sentència clau del Tribunal Constitucional: la Generalitat Valenciana havia impugnat un article dels estatuts de la Universitat de València perquè incloïen el terme “català”, però el tribunal donava finalment la raó a la institució acadèmica i reconeixia la unitat de la llengua i la validesa tant d’una denominació, “valencià”, com de l’altra, “català”.

Sobre aquesta base, i desgranant motius d’impugnació, es va presentar recurs de cassació a la sentència del TSJ. I ara s’ha guanyat. Els títols tornen a estar homologats. El Consell ha anunciat que estudia interposar recurs al Constitucional. Però el recurs no suspèn la sentència del Suprem. Tal com destacava l’advocada Mercè Teodoro, representant de les entitats, “El camp jurídic de discussió de la unitat de la llengua està tancat. Qualsevol altra interpretació és forçada i molt probablement inviable des del punt de vista judicial”. I Climent apuntava, succintament: “A veure si acaba aquesta mena de malson i ens deixen treballar.”

Núria Cadenas

Extracte de la sentència del Tribunal Suprem espanyol, de 15 de març de 2006

Qüestió de ciència

FONAMENTS DE DRET [...]

■ **SETÈ.** Aquest problema –si són o no llengües diferents el valencià i el català– ja ha d’acceptar-se que no està resolt en l’Estatut d’Autonomia de la Comunitat Valenciana, segons ha declarat la STC 75/1997.

Per tant, com que no té una solució normativa, **ha de ser considerat com un problema allè al Dret que té la seua seu natural en l’àmbit científic o acadèmic**, i això fa que per prendre una decisió s’hagen de seguir en gran manera els patrons que encarnen l’anomenada doctrina de la discrecionalitat tècnica; és a dir, s’ha d’acceptar allò que sobre aquest pro-

blema haja prevalgut en la doctrina científica.

La conseqüència de que antecedeix, en el cas aquí litigiós, és que la polèmica es trasllada a aquesta altra qüestió: determinar quina de les dues parts litigants ha ofert, en defensa de la respectiva solució preconitzada, els elements de convicció més consistents en aquest nivell científic en què cal situar-se.

La resposta ha de ser que la part demandant ha ofert dades suficients que revelen que aquesta unitat lingüística defensada per ella té un importantíssim reconeixement en el camp científic i acadèmic, mentre que l’Administració demandada no ha ofert dades,

procedents d’aquest mateix camp, que exterioritzen l’existència de corrents doctrinals de semblant magnitud que sostinguen opinions discrepants sobre si el valencià i el català constitueixen o no un mateix sistema lingüístic.

Així ho revelen efectivament les accepcions que el vocable “valencià” té en diverses edicions del Diccionario de la Real Academia Española (la tercera edició revisada de 1985 del Diccionario Manual e Ilustrado de la Lengua Española el defineix com “*Varietat de la llengua catalana que es parla en la major part de l’antic regne de València*”; i tant la vint-i-dosena edició com l’edició escolar de 1995 parlen de “*Varietat del*

català que s'usa en gran part de l'antic regne de València i se sent allí comunament com a llengua pròpia".

També ho demostra la legislació estatal d'educació que ha invocat la part demandant: en el catàleg d'àrees de coneixement que recollia l'annex del Reial Decret 1888/1984, de 26 de setembre, figurava la de Filologia Catalana; en l'apartat IV del catàleg de Títols Universitaris Oficials que va incloure l'annex del Reial Decret 1954/1994, de 30 de setembre, va figurar el Títol de Llicenciat en Filologia Catalana; i l'Ordre de 29 de desembre de 1995 va incloure en l'esmentat annex del RD 1954/1994 els títols de Llicenciat en Filologia, Secció Hispànica (Valenciana) i de Filosofia i Lletres, Divisió Filologia (Filologia Valenciana), com a homologats o equivalents al títol de Filologia Catalana, i va expressar que així es feia a proposta del Consell d'Universitats.

I en el mateix sentit es manifesten els Estatuts de diverses Universitats existents al territori de la Comunitat Valenciana (això és un fet que resulta de la STC 75/1997 i que l'Administració demandada tampoc no ha desmentit).

És especialment significatiu l'acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua de 9 de febrer del 2005, pel qual s'aprova el dictamen sobre els principis i criteris per a la defensa de la denominació i l'entitat del valencià. En aquest dictamen s'afirma que la llengua pròpia i històrica dels valencians, des del punt de vista de la filologia, és també la que comparteixen les comunitats autònomes de Catalunya i de les Illes Balears i el Principat d'Andorra, i que les diferents parles de tots aquests territoris constitueixen una llengua, un mateix sistema lingüístic; es diu també que compartir una llengua no implica que els valencians no tinguin uns senyals d'identitat i unes característiques pròpies, i que les perceben com clarament diferenciades de les d'altres pobles que usen aquesta mateixa llengua; i que és un fet que a Espanya hi ha dues denominacions igualment legals per a designar aquesta llengua: la de valencià i la de català.

Aquest Acord de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua és certament posterior a l'Ordre controvertida, però pot ser aquí tingut en compte. Primer perquè,

com que és un fet notori, no pot ser desconegut; i segon, perquè no expressa fets nous sinó una opinió científica que és coincident amb la ja manifestada per altres institucions de naturalesa semblant.

La línia argumental seguida per la Generalitat Valenciana en el seu escrit d'oposició a la cassació ve a reconèixer l'anterior, des del moment que posa l'accent de la seua oposició en el fet que el valencià és una varietat de la llengua catalana i que és aquesta varietat la dada que justifica la dualitat de certificacions administratives que preconitza i la polèmica supressió de convalidacions.

■ **VUITÈ.** L'última afirmació produeix un nou desplaçament del tema litigiós a aquesta altra qüestió: si aquesta dada de l'existència de varietats dins d'un mateix sistema lingüístic és, per si sola, suficient per mantenir que les titulacions i certificacions diferents corresponents a cada una d'elles no pugen ser convalidades les unes amb les altres.

És cert que la discrecionalitat inherent al poder polític que ostenten les comunitats autònomes exigeix respectar els criteris d'oportunitat que hagen adoptat en la seua acció de govern, però no ho és menys que **aquesta acció de govern està vinculada a les exigències que imposa l'observança dels drets fonamentals.**

Entre aquests últims figuren les manifestacions del principi d'igualtat garantides pels articles 14 i 23.2 CE que, com és sabut, impedeixen diferències de tracte que no tinguin una justificació objectiva clara i suficient; i, pel que fa a l'acció pública que realitza aquestes diferències de tracte, imposen a la corresponent Administració que les duga a terme la càrrega d'oferir la justificació que resulta necessària.

De nou cal dir que continua pertanyent al camp científic la qüestió de si aquestes varietats dins d'un mateix sistema lingüístic són o no raó suficient per a establir titulacions distintes no equiparables ni convalidables. La qual cosa, unida a l'anterior, significa que **requeia sobre la Generalitat Valenciana la càrrega d'assenyalar les raons d'índole científica i acadèmica que justificaven la supressió de convalidacions que és aquí objecte de discussió.**

Sentències a favor de la unitat de la llengua i de la legalitat de la denominació "català"

RELATIVES ALS ESTATUTS DE LES UNIVERSITATS:

■ **Tribunal Constitucional 75/97, 21 d'abril de 1997,** relativa als Estatuts de la Universitat de València.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Primera, núm. 250/05, de 7 d'abril de 2005,** relativa als estatuts de la Universitat Jaume I de Castelló. Dictada a instància de la Universitat Jaume I contra el Decret 252/2003 del Consell de la Generalitat pel qual s'aproven –modificant-los– els estatuts de la Universitat Jaume I.

■ **Tribunal Superior de Justícia**

La justificació no s'ha aportat i, a més, aquesta supressió resulta contradictòria amb les solucions presents en la normativa d'educació de l'Estat. Així: la titulació acadèmica de major rang, la de Llicenciat en Filologia Catalana, atorga equivalència per a la seua obtenció als estudis que s'hagen cursat tant sobre català com sobre valencià; aquesta titulació acadèmica és la que habilitarà per a impartir ensenyaments en els distints nivells del sistema educatiu i fins i tot per a realitzar a les Universitats activitats d'investigació sobre la manifestació específica del saber que representa la varietat lingüística del valencià; i aquesta mateixa normativa de l'Estat evidencia que les titulacions acadèmiques sobre matèria lingüística es configuren sobre sistemes lingüístics i no sobre varietats pertanyents a un mateix sistema.

I en un pla de pura racionalitat no sembla gaire convincent que en una certificació administrativa, la finalitat de la qual és facilitar en la llengua valenciana la comunicació del ciutadà amb l'Administració pública, s'exigisca un nivell d'especialització molt més intens que el requerit per a l'ensenyament i la investigació universitària.

del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Primera, núm. 494/2005, de 20 de juny de 2005. Sentència relativa als estatuts de la Universitat d'Alacant. Dictada a instància de la Universitat d'Alacant contra el Decret 73/2004 del Consell de la Generalitat pel qual s'aproven –modificant-los– els estatuts de la Universitat d'Alacant.

RELATIVES A LES CONVOCATÒRIES DE PLACES DOCENTS de la Generalitat Valenciana en les quals no es reconeix capacitat en valencià als llicenciats en Filologia Catalana:

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, núm. 330/04 de 4 de març de 2004.** Sentència dictada a instància d'ACPV.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, secció segona, núm. 393/04**

de 25 de març de 2004. Dictada a instància de la Universitat de València i la Universitat d'Alacant.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, núm. 518/04 de 16 d'abril de 2004.** Dictada a instància de l'STEPV-IV.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, núm. 667/04 de 20 de maig de 2004.** Dictada a instància d'un grup d'aspirants-opositors.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, núm. 158/05 d'11 de febrer de 2005.** Dictada a instància d'una opositora.

■ **Tribunal Superior de Justícia del País Valencià, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, núm. 539/05, de 12 de maig de 2005.** Dictada a instància de l'STEPV-IV.

La conclusió, doncs, ha de ser que la vulneració del principi d'igualtat que va ser invocat en la demanda del procés

d'instància per donar suport a la pretensió que s'hi exercitava mereix ser acollida.

[...]

■ **DICTAMEN. 1.** Que s'estime el recurs de cassació interposat per Acció Cultural del País Valencià i Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament del País Valencià-Intersindical Valenciana contra la sentència d'1 de juliol de 1999 de la Sala contenciosa administrativa del Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana i que s'anul·le aquesta sentència a l'efecte d'allò que es declara a continuació.

2. Que s'estime el recurs contenciós administratiu interposat en el procés d'instància i anul·lar, per no ser conforme a Dret, l'Ordre de 22 de desembre de 1995 de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana.

3. Que no es faça pronunciament especial sobre les costes processals del procés d'instància, ni sobre les causes en aquest recurs de cassació.

Així per aquesta sentència nostra, ho pronunciem, ordenem i firmem.

Una primera impressió?

—N'hi ha moltes, d'impressions. La primera, en tot cas, és clara: molta satisfacció. Cal tenir en compte que el recurs es va interposar l'any 1995: portem onze anys de batalla.

—**Ens la resumiu?**

—Quan la Generalitat Valenciana va derogar la llei d'homologació, hi vam recórrer. I el Tribunal Superior de Justícia (TSJ) del País Valencià ens ho va desestimar –injustament, perquè en aquell moment ja s'havia dictat la sentència del Tribunal Constitucional i, malgrat això, el TSJ la va obviar. I vam interposar recurs de cassació.

—**Què aporta de nou aquesta sentència del Suprem?**

—En primer lloc, que consolida aquesta doctrina del Tribunal Constitucional. I en segon, que l'estén a altres àmbits. Perquè hi havia qui deia que la sentència del Constitucional només era d'aplicació en l'àmbit universitari. I ho

“El PP ha perdut totes les vies judicials”

Mercè Teodoro és l'advocada que, en representació d'ACPV i l'STEPV-IV, va recórrer contra la deshomologació de títols. Parlem amb ella, amb la sentència al davant. Es declara feliç. Continua treballant.

deia malgrat que ja s'ha aplicat extensivament contra la Generalitat Valenciana: el TSJ ja ha reconegut en els recursos contra les convocatòries d'ensenyament, de primària i de secundària,

la validesa de la doctrina del Constitucional a l'hora de l'accés a la funció pública docent. En tot cas, la sentència d'ara parla en termes absolutament generals sobre la qüestió. I expressament